

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta informatiky a statistiky

Volba kraje pro pilotní program aktivní politiky zaměstnanosti

Finální verze zprávy

Předmět: Hospodářská a sociální statistika

LS 2022/2023

Autoři: Jan Hubert Pavelka, Lucie Borovská, Šimon Charvát

Praha, duben 2023

Obsah

Abstrakt	1
Úvod	2
Manažerské shrnutí	3
1 Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce na jedno pracovní místo	1
2 Míra ekonomické aktivity	3
3 Zkušenosti s podobnými programy	5
4 Finanční zdroje	7
5 Kompozitní indikátor	9
6 Doporučený kraj	11
Závěr	13
Použitá literatura	14

Abstrakt

Práce se zabývá nalezením nejvhodnějšího kraje ČR pro implementaci nového pilotního programu aktivní politiky zaměstnanosti zaměřeného na řešení strukturální nezaměstnanosti. Práce představuje možnost využití kompozitního ukazatele a diskutuje faktory ovlivňující výběr kraje.

Úvod

Cílem této práce je vybrat nejvhodnější kraj pro pilotní program Ministerstva práce a sociálních věcí zaměřený na aktivní politiku zaměstnanosti.

Principem aktivní politiky zaměstnanosti je minimalizovat bariéry vstupu osob na trh práce. Tyto bariéry vznikají typicky při rozporu nabídky a poptávky. Příčinou vzniku bariér může být nevhodná kvalifikace, nedostatek pracovních zkušeností, omezení mobility, časové omezení, fyzické či mentální nedostatky.

Oproti pasivní politice zaměstnanosti – což je typicky podpora v nezaměstnanosti – se aktivní politika zaměřuje na prevenci. V mnohých případech tak může být aktivní politika finančně výhodnější než pasivní.

V době vzniku této práce je celková nezaměstnanost v České republice nízká, přesto je však mnoho občanů, kteří si nejsou schopni z různých důvodů najít či udržet práci. Potenciální užitečnost podobného programu je tedy nezpochybnitelná. Navíc pilotní program se může postupem času zlepšovat. Jestliže by se osvědčil jako efektivní nástroj, mohl by ulevovat programům zaměřeným na pasivní politiku zaměstnanosti.

Klíčovým faktorem je však najít vhodný kraj, kde pilotní program implementovat. Každý pilotní program se potýká se strastmi při svém vzniku, proto je potřeba zajistit ideální počáteční podmínky. Z toho důvodu vznikla tato práce, která může sloužit jakožto podklad při výběru kraje.

Manažerské shrnutí

Cílem zprávy je vybrat vhodný kraj České republiky pro implementaci pilotního programu aktivní politiky zaměstnanosti.

Na základě analýzy je doporučen Plzeňský kraj. Hlavním důvodem pro výběr kraje byla velká strukturální nezaměstnanost, která byla zjištěna pomocí malého počtu registrovaných nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo.

Podporujícím argumentem je, že rozpočet kraje je stabilní a v kladných číslech, což ve srovnání s ostatními kraji není zcela běžné. Dlouhodobě stabilní rozpočet je důležitý předpoklad pro udržitelnost fungování programu.

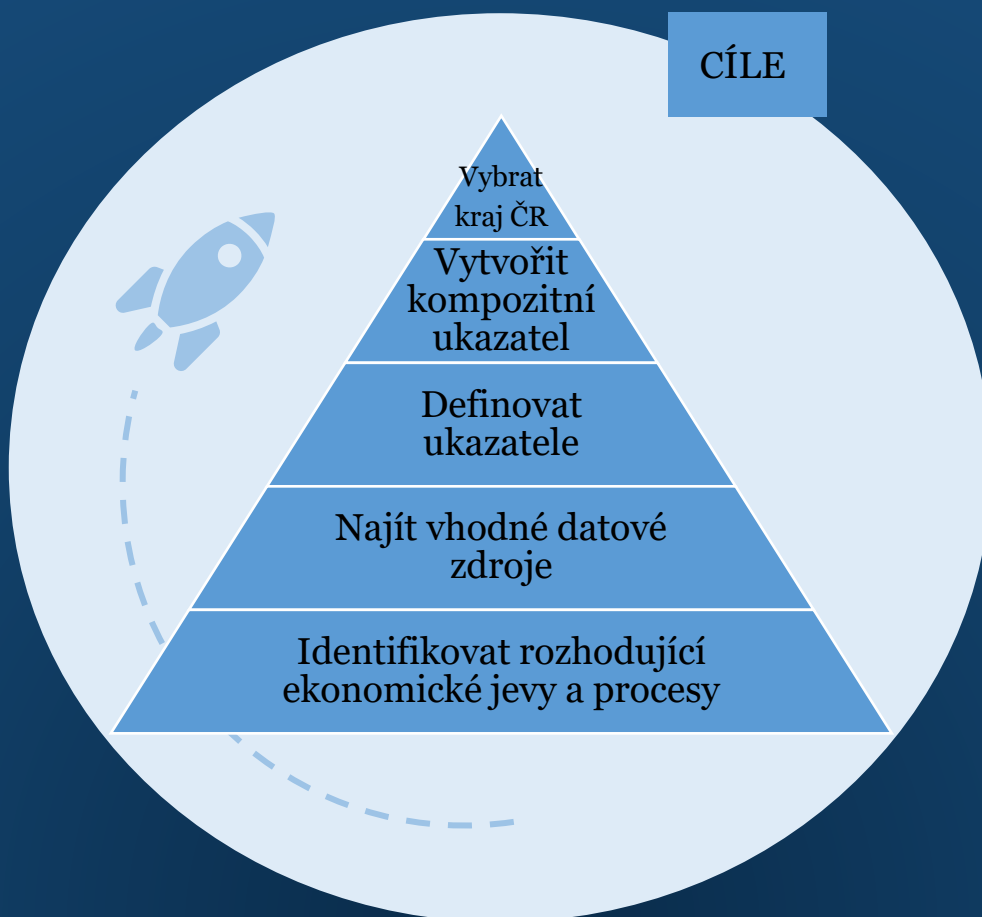
Naše domnívané problémy se strukturální nezaměstnaností také potvrdila výroční zpráva krajské pobočky Úřadu práce za rok 2022. Zmíněná zpráva identifikovala klíčové problémy na trhu práce jako nedostatečná kvalifikace občanů, problém s dopravou do zaměstnání a malá ochota zaměstnávat občany starší padesáti let.

Avšak situace v Plzeňském kraji může být proměnlivá, neboť korporace ze západních zemí z důvodu vhodné lokality a dopravní obslužnosti dlouhodobě usilují o výstavbu továren jako například Gigafactory v Líních či rozrůstající se komplex u města Stříbro.

Celkově je však problém strukturální nezaměstnanosti velmi komplexní téma, do kterého vstupují další faktory, které nelze datově zanalyzovat. Jsou to například budoucí plánované investice v kraji či aktuální politická situace. Pro přesnější závěry proto doporučujeme Ministerstvu práce a sociálních věcí využít v rozhodování krajských poboček, které lépe rozumí situaci na lokální úrovni.

- Hlavní cíl
  - o Vybrat kraj ČR, který je nejvhodnější na implementaci pilotního programu Ministerstva práce a sociálních věcí. Program je zaměřený na aktivní politiku zaměstnanosti s cílem minimalizovat strukturální nezaměstnanost.
  - o Doporučujeme Plzeňský kraj, protože nezaměstnanost v kraji je převážně způsobena neshodou nabídky a poptávky na trhu práce.
- Dílčí cíle
  - o Vytvořit metodiku založenou na kompozitním ukazateli, která dokáže číselně vyhodnotit vhodnost jednotlivých krajů.
  - o Definovat ukazatele, které nejlépe odpovídají stanoveným faktorům s cílem minimalizovat adekvátní mezeru.
  - o Najít vhodné datové zdroje a zhodnotit jejich případné nedostatky či možné nepřesnosti.
  - o Vybrat kraj na základě datových zdrojů
  - o Zhodnotit vhodnost kraje dle nedatových zdrojů

CÍLE

KOMPOZITNÍ UKAZATEL

 Počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo

 HDP na jednoho obyvatele

 Zkušenost s podobnými programy

 Finanční zdroje

DOPORUČENÝ KRAJ

1 Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce na jedno pracovní místo

Jako první ukazatel jsme si zvolili počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce na 1 pracovní místo. Tento ukazatel reflektuje výši konkurence o pracovní místa v daném kraji, což je pro náš projekt velmi důležité.

Vysoká hodnota tohoto ukazatele značí, že v kraji je vysoká nezaměstnanost a na volné pracovní pozice se obtížně hledají vhodní kandidáti. Zaměstnavatelé se tudíž potýkají s problémy najít vhodné pracovníky. Nezaměstnaní mají zároveň mnohem menší šanci práci najít.

Na druhou stranu mají zaměstnavatelé jednodušší výběr, protože mají širší okruh uchazečů, ze kterých mohou na konkrétní pracovní pozici vybírat. Nezaměstnaní se na druhou stranu potýkají s problémem velké konkurence na trhu práce.

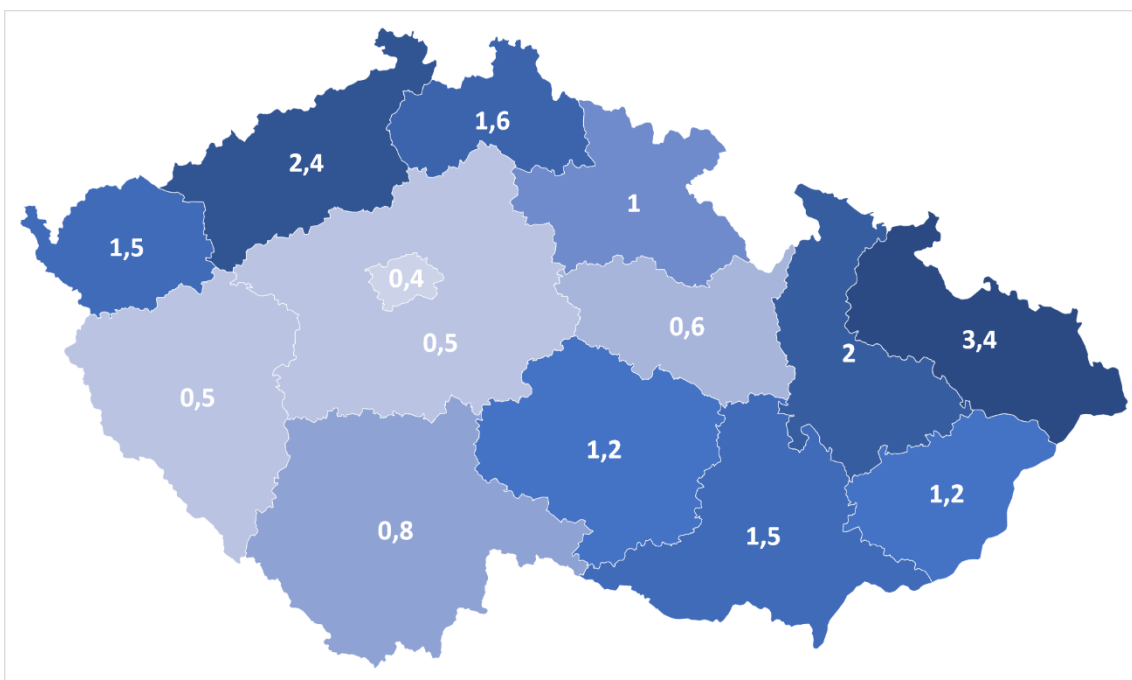
Náš „ideální“ hledaný kraj by měl mít malý počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo, protože nad tímto ukazatelem lze také uvažovat jako nad převráceným ukazatelem nezaměstnanosti očištěným o cyklickou nezaměstnanost.

Jestliže je velká nezaměstnanost, a přesto jsou volná pracovní místa, tak pak se jedná o strukturální nezaměstnanost, neboť dochází k rozporu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. V takovém případě program aktivní podpory zaměstnanosti může lidem opravdu pomoci.

Jestliže však existuje nezaměstnanost, ale žádná volná pracovní místa, tak pak se jedná o celkový nedostatek pracovních míst. V takovém případě by byla potřeba celková stimulace ekonomiky – nikoliv program na aktivní podporu zaměstnanosti.

Pro zjištění hodnot ukazatele jsme použili data z Českého statistického úřadu, konkrétně tabulku Podíl nezaměstnaných osob, pracovní místa v evidenci úřadu práce, ve které nás zajímal předposlední řádek – počet uchazečů na jedno pracovní místo. Hodnoty jsme brali k roku 2022.

Graf 01 – Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce

Zdroj dat: Český statistický úřad – Veřejná databáze, vlastní zpracování

Jak lze snadno z dat vyčíst, nejvíce uchazečů na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce k roku 2022 je v Moravskoslezském kraji, s hodnotou 3,4, zatímco nejnižší hodnoty dosahuje Hlavní město Praha s hodnotou 0,4.

Vysoká hodnota tohoto ukazatele v Moravskoslezském kraji může signalizovat vysokou míru nezaměstnanosti. Jedním z faktorů této skutečnosti může být průmyslová restrukturalizace, pracovníci ve velkých firmách přicházející o práci a celkový odliv pracovní síly z kraje a regionu. V důsledku těchto faktorů může být obtížné hledat nové pracovníky při hledání nových pracovních sil.

Oproti tomu hodnota 0,4 v Hlavním městě Praha je vůbec nejnižší hodnotou v celé republice. Signalizuje vysokou dostupnost pracovních míst, zejména pak díky vysoké koncentraci firem, které v hlavním městě mají o nové zaměstnance zájem.

Tato statistická data jsou pro nás vhodná, protože nám ukazují, rozdíl mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Data jsou z roku 2022, tzn., že jsou aktuální a dávají nám přesnou hodnotu, díky které můžeme efektivně porovnávat jednotlivé kraje mezi sebou a následně snáze rozhodnout o kraji pro náš projekt nevhodnějším.

2 Míra ekonomické aktivity

Míra ekonomické aktivity je statistický ukazatel, který udává poměr ekonomicky aktivních obyvatel vůči celkové populaci. Reflektuje, jak se daří krajům vytvářet ekonomické hodnoty a jakým způsobem se promítají do konkurenceschopnosti a životní úrovně obyvatel. Zahrnuje různé faktory, jako například objem podnikání, produktivitu práce, technologické využití atp...

Pokud má míra velkou hodnotu, znamená to, že kraj má silnou ekonomiku. To může indikovat vyšší příjmy, nižší nezaměstnanost a lepší životní podmínky pro obyvatele. Míra může být vysoká například v důsledku přítomnosti velkých firem, průmyslových odvětví nebo silného vzdělávacího či výzkumného sektoru v kraji. Kraje, které mají tuto míru vysokou, se vyznačují větší hospodářskou stabilitou a příznivým podnikatelským prostředím – potenciál pro růst, příležitost pro investice.

Naopak malá hodnota míry ukazuje na slabší ekonomiku s nižšími příjmy, vyšší nezaměstnaností a horšími životními podmínkami pro místní obyvatele. Může to být způsobeno např. nedostatkem investic, nízkou průmyslovou diverzifikací nebo zánikem pracovních pozic v důsledku restrukturalizace. Kraje s nižší mají větší riziko hospodářských šoků a nižší sociální soudržnost.

Tabulka 01 – HDP na jednoho obyvatele

Kraj	2021
Česká republika	571 051
Hlavní město Praha	1 264 456
Středočeský kraj	494 720
Jihočeský kraj	453 208
Plzeňský kraj	504 354
Karlovarský kraj	339 491
Ústecký kraj	395 524
Liberecký kraj	421 913
Královéhradecký kraj	522 295
Pardubický kraj	453 219
Kraj Vysočina	460 423
Jihomoravský kraj	562 278
Olomoucký kraj	453 360
Zlínský kraj	484 632
Moravskoslezský kraj	453 836

Zdroj: Český statistický úřad

Na základě dat Českého statistického úřadu z roku 2021 můžeme vidět, že nejvyšší míry dosahuje Hlavní město Praha, konkrétně s hodnotou 1 264 456, což znamená, že má nadprůměrný ekonomický výkon. Může to být způsobeno například tím, že Praha je centrem ekonomické aktivity a velké množství firem, zejména pak ty s vysokými příjmy, působí právě zde. Dalším důvodem vysokého indexu může být v Hlavním městě Praha také turismus, který přináší vysoké příjmy anebo dostupnost podnikání.

Oproti tomu Karlovarský kraj, s hodnotou 339 491, je na tom v porovnání s ostatními kraji vůbec nejhůře. Obyvatelé zde produkují menší hodnotu a je zde celkově menší počet firem. Dalším faktorem ovlivňující nízká míra můžou být omezené možnosti pro rozvoj podnikání v tomto kraji.

Data z roku 2021 se dají stále považovat za aktuální, ačkoli pro přesnější výsledky by bylo vhodnější užít data z roku 2022. Míra ekonomické aktivity je pro nás dostatečným a snadno srovnatelným indikátorem napříč všemi kraji.

3 Zkušenosti s podobnými programy

Další ukazatel, na který se zaměříme v rámci naší analýzy a který zahrneme do souhrnného kompozitního ukazatele, je „míra“ zkušeností kraje s podobnými programy. Hlavním cílem tohoto ukazatele je vyjádřit četnost již realizovaných podobných programů. Věříme, že v krajích, které budou mít vyšší četnost těchto programů, bude jednodušší implementovat pilotní program. Z toho důvodu budou tyto kraje přijatelnější pro naše účely. Zároveň se domníváme, že vyšší počet již realizovaných programů pro řešení nezaměstnanosti v kraji signalizuje hlubší problémy, které je nutné řešit dlouhodobě.

Pro výpočet tohoto ukazatele jsme použili data z webových stránek Ministerstva pro místní rozvoj. Skrz publikaci „Plánované/realizované krajské dotační tituly“ jsme zjistili počty dotačních programů, které se zabývají podporou zaměstnanosti za jednotlivé roky. Ty budeme v souhrnném kompozitním ukazateli maximalizovat.

Data jsou srovnatelná v čase i v prostoru. Ministerstvo uvedenou publikaci vydává každoročně již od roku 2016 a dotační tituly řadí dle jednotlivých krajů. Data jsou také velice aktuální. Jsme schopni do naší analýzy zahrnout již data pro aktuální rok. Avšak hlavní nevýhodou tohoto zdroje je jeho kategorizace, která se nezaměřuje na zaměstnanost, ale pouze obecné oblasti (typu bydlení/školství/turistika). Tudíž pro minimalizaci adekvátní mezery jsme museli důkladně pročíst popisy jednotlivých programů a subjektivně vyhodnotit, zda se podobají tomu našemu, či nikoliv.

Mezi programy, které jsme zařadili do naší analýzy, patří například:

- **Program na podporu vzdělávání na vysokých školách v Olomouckém kraji** – rok: 2021, kraj: Olomoucký
  - „hlavním účelem tohoto programu je zvýšení uplatnitelnosti absolventů vysokých škol ve všech typech studijních programů na trhu práce a zvýšení odborné úrovně pracovníků institucí pro výzkum“ (Krajský úřad Olomouckého kraje, 2021)
- **Program na podporu stáží žáků a studentů ve firmách** – rok: 2022, kraj: Moravskoslezský
  - „cílem tohoto programu je podpořit lepší uplatnění žáků SŠ a VŠ a trhu práce a získání odborné praxe“ (Moravskoslezský kraj, 2022)
- **Motivační program pro střední školství v Ústeckém kraji – Prospěchové stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělávání** – rok: 2023, kraj: Ústecký
  - „cílem motivačního programu je zvýšení zájmu žáků o obory středního vzdělávání zdravotnického a chemického zaměření a zabezpečit tak dostatek absolventů středních škol v oborech a kvalifikacích, které jsou poptávány zaměstnavateli na trhu práce v kraji“ (Ústecký kraj, 2023)

Následující tabulka zobrazuje absolutní počty realizovaných dotačních titulů zaměřující se na řešení nezaměstnanosti v jednotlivých krajích v letech 2016–2023.

Tabulka 02 – Počet realizovaných dotačních titulů v jednotlivých krajích v období 2016–2023

Kraj	HKK	JHČ	JHM	KVK	LBK	MSK	OLK	PAK	PLK	PHA	STČ	ÚST	VYS	ZLK
Počet	1	10	10	11	1	13	23	6	6	0	0	30	4	6

Zdroj dat: Finanční správa, vlastní výpočty a zpracování

Můžeme sledovat, že největší počet realizovaných dotačních titulů v období 2016–2023 byl v Ústeckém kraji, což signalizuje nesoulad mezi poptávkou po pracovních místech a kvalifikací pracovníků, kteří se po zaměstnání shání. Jednou z hlavních příčin, které nepříznivě ovlivňují vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, je nevhodná skladba učňovských a studijních programů, jejichž absolventi jsou na trhu práce často nepotřební (KP ÚP ČR v Ústí nad Labem, 2021). Proto můžeme mezi dotačními tituly, kterými se kraj snaží zlepšit zaměstnanost v jednotlivých regionech, najít takové programy, které se snaží zvýšit zájem žáků a studentů o obory a zaměření, jež jsou trhem práce skutečně poptávány.

Mezi kraje s vysokým počtem realizovaných titulů můžeme řadit také Olomoucký kraj. Ten je stejně jako Ústecký kraj průmyslového charakteru s velkými množstvím organizací zaměřující se na automobilový průmysl. Pokles poptávky po nových automobilech v roce 2009 vedl k výraznému poklesu zakázek a k masovému propouštění, s jehož dozvuky se kraj stále potýká (KP ÚP ČR v Olomouci, 2021). Kraj se tak orientuje především na podporu vzdělávání na vysokých školách, čímž se snaží o zvýšení odborné úrovně pracovníků institucí pro výzkum a vývoj.

Oba kraje také realizovanými dotačními tituly podporují odborné vzdělávání a kvalifikaci ve zdravotnictví.

Naopak nejnižší počet (tj. žádné) realizovaných dotačních titulů zaměřující se na řešení strukturální nezaměstnanosti najdeme ve Středočeském kraji a v Praze. Tyto kraje jsou velmi vzájemně provázané. Mezi hlavní výhody Středočeského kraje patří příznivá geografická poloha ve středu republiky a v blízkosti Prahy, která vytváří pro občany velké množství pracovních příležitostí (KP ÚP ČR v Příbrami, 2022). Hlavní město Praha je vyspělý kraj s tržním hospodářstvím, a patří tak i dle dalších indikátorů vždy k vysoce hodnoceným (KP ÚP ČR v hl. m. Praha, 2021). Oba regiony se tedy v rámci svých dotačních titulů zaměřují více na rozvoj jiných oblastí, než je řešení nezaměstnanosti.

Další kraje s nízkým počtem programů jsou Královehradecký a Liberecký kraj. Královehradecký kraj má bohatě rozvinutý cestovní ruch, zdravotní systém a rozvinutou síť školských zařízení (KP ÚP ČR v Hradci Králové, 2018), proto se svými dotačními programy zaměřuje především na rozvoj svého památkově-kulturního a přírodního dědictví. Dotační tituly Libereckého kraje mají využití v podobných oblastech. Kraj se dále mimo jiné orientuje především na podporu environmentálního vzdělávání a ochranu přírody nežli na řešení nezaměstnanosti.

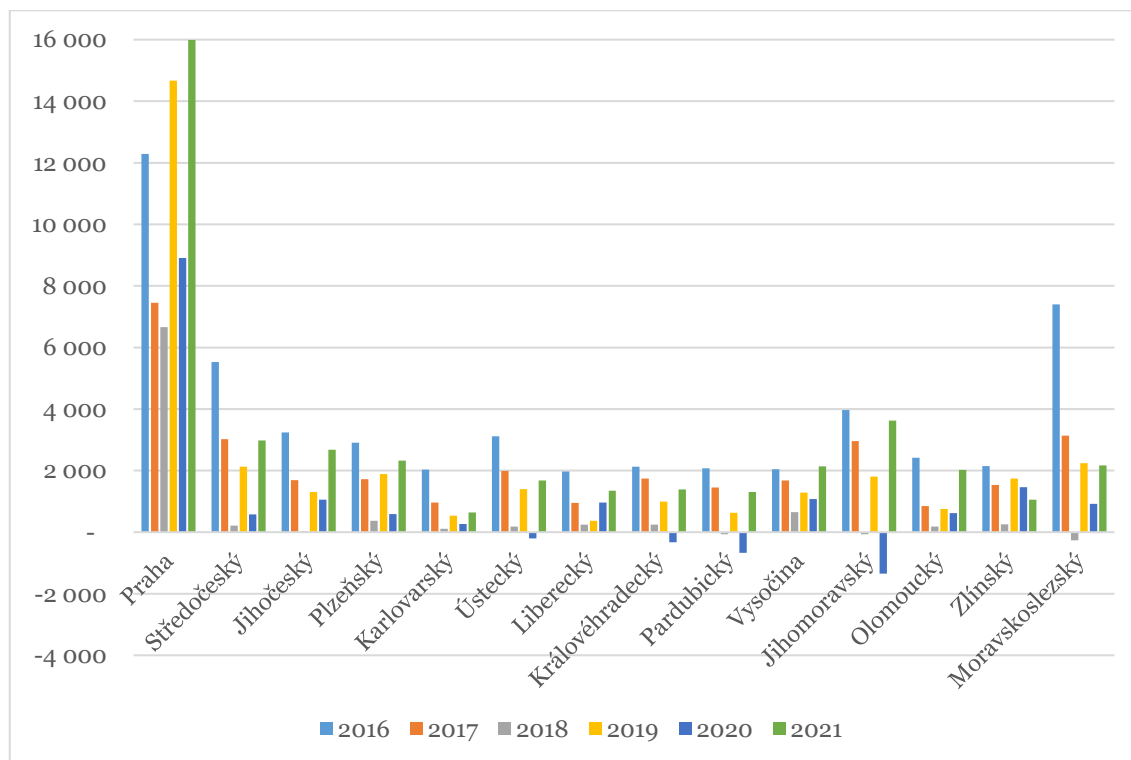
4 Finanční zdroje

Dalším důležitým ukazatelem je zdroj financí. Dá se předpokládat, že realizace programu bude vyžadovat vysoké investice, například do odborného vzdělání, podpory malých a středních podniků, rozvoje infrastruktury atp... Pokud daný kraj nemá dostatečné finanční prostředky, může být ohrožena úspěšnost daného programu. V neposlední řadě realizace daného projektu je časově náročná a jeho financování bude vyžadováno dlouhodobě – dokazují to například opakující se programy v jednotlivých krajích, na které si dané regiony žádají o finanční podporu (viz kapitola „Zkušenosti s podobnými programy“). Pokud tedy není financování zajištěno na delší časové období, může to vést k selhání celého projektu.

Cílem tohoto ukazatele je zjistit, jak velkými finančními prostředky disponují jednotlivé kraje ve sledovaném období. Čím vyšší tyto prostředky budou, tím více bude mít kraj možnost podpořit pilotní program. Do konečného kompozitního indikátor budeme tedy tento ukazatel maximalizovat.

Pro získání dat o finančních zdrojích jsme využili stránky Českého statistického úřadu. Data velmi názorně zobrazují veškeré příjmy a výdaje jednotlivých krajů ve sledovaných letech. Nicméně pramenem konečných výsledků je Ministerstvo financí. Do příjmů jsou řazeny daňové a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery, výdaje nejsou blíže specifikovány. Data jsou včasná a srovnatelná v čase, srovnatelnost v prostoru je diskutována dále.

Graf 02 – Rozdíl příjmů a výdajů (v mil. Kč) v krajích v období 2016–2021

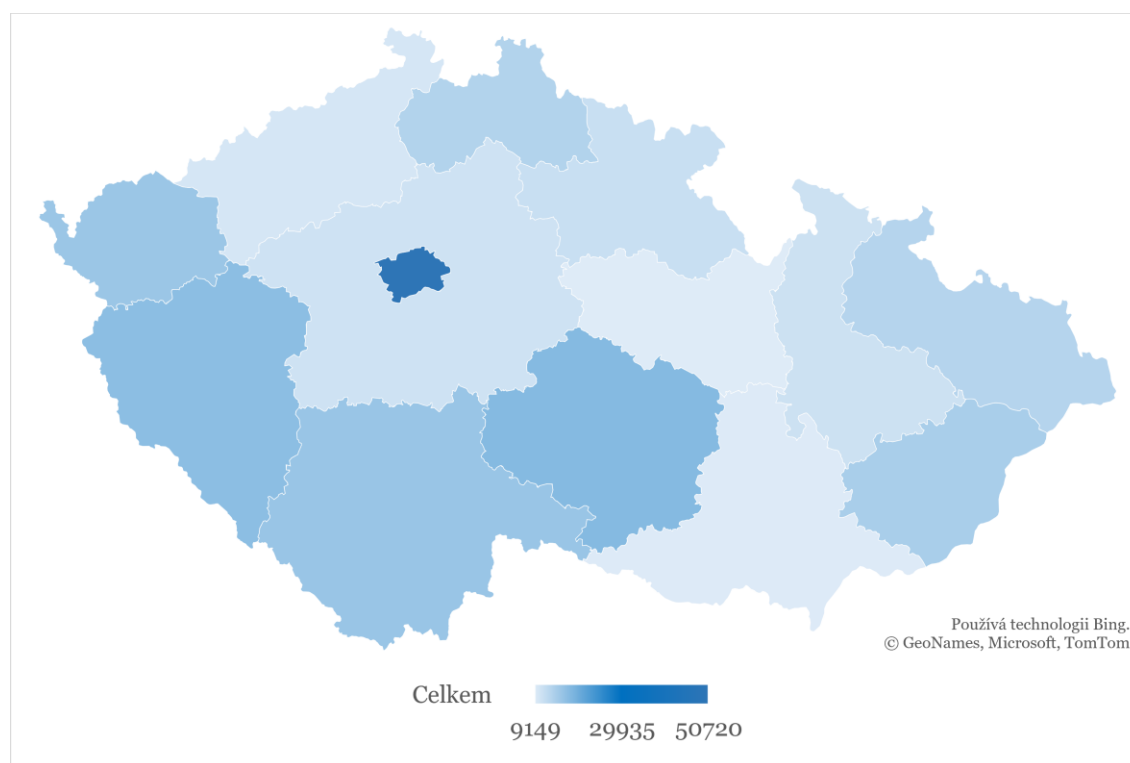
Zdroj dat: ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu můžeme vidět, že v absolutních číslech ve všech letech s velkým náskokem vede Praha, na druhé příčce se střídají Moravskoslezský kraj se Středočeským krajem. Kritickými roky pro všechny kraje byl rok 2018, kdy došlo k velmi výraznému poklesu plusové bilance. Může to být zapříčiněno změnou vlády ČR, kdy končící vláda ve snaze oslovit voliče nejspíše uvolňovala více finančních prostředků a zároveň schvalovala výdaje s rozvojem krajů. V datech totiž můžeme pozorovat nárůst nejen příjmů, ale i zmiňovaných výdajů. Další příčinou může také být průběh daného roku, ve kterém v prvním pololetí nově zvolená vláda Andreje Babiše vládla v demisi (Vláda ČR, 2018).

Dalším rokem s poměrně negativním vývojem byl rok 2020, kdy je u některých krajů možné pozorovat i vysoké mínusové hodnoty. To bylo nejspíše způsobeno enormními výdaji vynaložené na řešení krize vzniklé pandemií koronaviru.

Jelikož mají kraje rozdílnou rozlohu i počet obyvatel, je jasné, že výsledky nejsou porovnatelné. Konečné hodnoty je nutné vyjádřit v závislosti na celkovém počtu obyvatel. Celkové finanční prostředky – rozdíl příjmů a výdajů – jsme tedy upravili a přepočítali na jednoho obyvatele. Výsledky ukazuje následující graf:

Graf 03 – Rozdíl příjmů a výdajů (v Kč) na jednoho obyvatele v období 2016–2021

Zdroj dat: ČSÚ, vlastní zpracování

Ve vedoucí pozici je stále Praha, nicméně Moravskoslezský a Středočeský kraj jsou upozaděny především Plzeňským, Karlovarským a Jihočeským krajem a krajem Vysočina. Tyto výsledky použijeme do našeho kompozitního ukazatele.

5 Kompozitní indikátor

Ukazatel 1 – Počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo

Minimalizační ukazatel (menší = lepší)

Zdroj dat: ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Ukazatel 2 – HDP na jednoho obyvatele

Minimalizační ukazatel (menší = lepší)

Zdroj dat: ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Ukazatel 3 – Zkušenost s podobnými programy

Maximalizační ukazatel (větší = lepší)

Zdroj dat: MPSV, vlastní výpočty a zpracování

Ukazatel 4 – Finanční zdroje

Maximalizační ukazatel (větší = lepší)

Zdroj dat: ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Zvolené váhy kompozitního ukazatele

Největší váha 0.40 je přidělena prvnímu nejdůležitějšímu ukazateli, neboť pilotní program je zaměřen řešení problémů neshodné nabídky a poptávky na trhu práce. Tedy program bude nejefektivnější v kraji zatíženém strukturální nezaměstnaností, což ukazatel dokáže částečně zachytit.

Ukazatel 2 má váhu 0.2 stejně jako všechny následující ukazatele. HDP na jednoho obyvatele může být v jistých případech zavádějící, avšak slouží jako prosté ohodnocení ekonomické situace kraje. Ekonomicky slabší kraje nejsou typicky atraktivní pro migrující pracovní sílu, a proto je potřeba zvýšená podpora v oblasti trhu práce.

Ukazatel 3 vypovídá o zkušenosti s podobnými programy, což je pro účely práce také důležitý ukazatel. Kraje s podobnými programy jsou schopny využít úřední aparát, který má v dané oblasti již zkušenosti, což pomůže se snazší implementací programu.

Poslední ukazatel 4 je také ohodnocen váhou 0.2. Kraj se zdravým rozpočtem je lépe schopný financovat výdaje spojené s implementací nového programu. Pro nový program je důležité, aby měl z počátku stabilní finanční podporu i za předpokladu, že by zprvu nevykazoval účinnost.

Tabulka 03 – Zvolené váhy ukazatelů

Ukazatel	Váha
1	0,40
2	0,20
3	0,20
4	0,20

Zdroj dat: Vlastní data

Tabulka 04 – Výpočetní tabulka kompozitního ukazatele

Kraj Ukazatel	HKK	JHČ	JHM	KVK	LBK	MSK	OLK	PAK	PLK	PHA	STČ	ÚST	VYS	ZLK
1	0,80	0,87	0,63	0,63	0,60	0,00	0,47	0,93	0,97	1,00	0,97	0,33	0,73	0,73
2	0,80	0,88	0,76	1,00	0,91	0,88	0,88	0,88	0,82	0,00	0,83	0,94	0,87	0,84
3	0,03	0,33	0,33	0,37	0,03	0,43	0,77	0,20	0,20	0,00	0,00	1,00	0,13	0,20
4	0,05	0,16	0,00	0,15	0,10	0,09	0,04	0,00	0,18	1,00	0,04	0,02	0,20	0,12
Skóre	0,50	0,62	0,47	0,56	0,45	0,28	0,53	0,59	0,63	0,60	0,56	0,52	0,53	0,52

Zdroj dat: Vlastní výpočty z předchozích tabulek

Tabulka 05 – Výsledné pořadí krajů

Pořadí	Kraj	Kraj	Skóre
1	PLK	Plzeňský kraj	0,63
2	JHČ	Jihočeský kraj	0,62
3	PHA	Hlavní město Praha	0,60
4	PAK	Pardubický kraj	0,59
5	STČ	Středočeský kraj	0,56
6	KVK	Karlovarský kraj	0,56
7	VYS	Kraj Vysočina	0,53
8	OLK	Olomoucký kraj	0,53
9	ZLK	Zlínský kraj	0,52
10	ÚST	Ústecký kraj	0,52
11	HKK	Královéhradecký kraj	0,50
12	JHM	Jihomoravský kraj	0,47
13	LBK	Liberecký kraj	0,45
14	MSK	Moravskoslezský kraj	0,28

Zdroj dat: Transformovaná data z tabulky 05

6 Doporučený kraj

Dle kompozitní ukazatele vychází Plzeňský kraj jako nejvhodnější pro implementaci pilotního programu na podporu zaměstnanosti. K tomu především přispívá první ukazatel popisující počet nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo. Konkrétně je v kraji 0.5 uchazeče na pracovní místo.

Avšak celková nezaměstnanost v Plzeňském kraji je dlouhodobě nižší než v jiných krajích. To by bylo možné vysvětlit celkovou rovnováhou trhu práce v tomto regionu či přeshraničními zaměstnanci. Nelze opomenout, že německé a české pracovní trhy jsou úzce spjaté. Jisté nedostatky pracovního trhu mohou být snadno balancovány přeshraničními pracovníky.

To však neznamená, že by pilotní program nebyl potřeba. Právě naopak i v takové situaci by aktivní podpora mohla pomoci konkurenceschopnosti místním obyvatelům se zahraničními pracovníky.

Plzeňský kraj má ve srovnání s ostatními kraji vyšší HDP na jednoho obyvatele. To může být opět způsobeno vyššími platy v sousedím Německu, což by vytvářelo tlak i na zaměstnavatele v Česku. Z tohoto pohledu není Plzeňský kraj ideálním kandidátem, neboť kraj se jeví jako jeden z ekonomicky úspěšnějších. Avšak zahrneme-li do srovnání dle HDP i kraj Hlavní město Praha, tak lze považovat všechny ostatní kraje za relativně srovnatelné.

Kraj zaostává za ostatními v počtu realizovaných dotačních titulů zaměřených na podporu zaměstnanosti, což naznačuje nezkušenost v sociálních programech. Zde není rozporu, že dle této metriky je kraj nevyhovující. Tato metrika však tvoří jen 1/5 celkového vyhodnocení krajů. Nelze předpokládat, že by byl nalezen kraj vyhovující všem kritériím.

Plzeňský kraj není nejlepší z pohledu rozpočtu, na druhou stranu je stabilní a pohybuje se v kladných číslech. To značí, že pilotní program by mohl být i dlouhodobě finančně udržitelný. Udržitelnosti programu také pomáhá, že Plzeň (jakožto regionální centrum) je politicky stabilní. Dlouhodobě volby vyhrávala ODS a ve volbách v roce 2022 se stal starostou zástupce ANO. Také ve volbách do krajského zastupitelství jsou typicky voleny konzervativnější stabilní politické strany.

V rámci vyhodnocení krajů byla také zohledněna Zpráva o situaci na krajském trhu práce vydaná Úřadem práce v roce 2023. Ta potvrzuje naše domněnky a jako hlavní příčinu nezaměstnanosti v kraji udává nesoulad nabídky a poptávky.

Citace ze zprávy:

Za hlavní příčinu nezaměstnanosti v Plzeňském kraji musíme jednoznačně označit dlouhodobý nesoulad mezi nabídkou a poptávkou pracovní síly. Dlouhodobě registrujeme nedostatek kvalifikované pracovní síly zejména v technických profesích.

Z této zprávy lze také identifikovat klíčové problémy, které mohou být řešeny právě programem aktivní politiky zaměstnanosti. Je jimi nedostatek kvalifikované pracovní síly, špatná dopravní obslužnost menších obcí mimo hlavní dopravní tahy a nedostatek pracovních míst pro občany ve věku 50-65 let.

V budoucnu však může být situace v Plzeňském kraji velmi proměnlivá, neboť se dlouhodobě jedná o vybudování o takzvané Gigafactory. Jedná se o projekt automobilky Volkswagen, která zde chce vybudovat továrnu pro tisíce zaměstnanců. Projekt by měl využít jak místní pracovní sílu, tak avizovaných přibližně 4500 agenturních zaměstnanců. Stavba však ještě nezačala, neboť se město Plzeň obává zvýšeného náporu na infrastrukturu a služby. Především jde o riziko spojené s problémovými agenturními zaměstnanci, kteří již dnes působí městu problémy. Obavy z potencionálního zvýšení hustoty dopravy by mohl zmírnit nově stavěný obchvat Plzně, přesto je doprava jedním z argumentů proti výstavbě továrny.

Velké továrny jako je projekt Gigafactory či rozrůstající se komplex v okolí Stříbra přináší do regionu volná pracovní místa, avšak především pro nekvalifikovanou pracovní sílu. Tedy i z pohledu strategického plánování je výhodné právě do Plzeňského kraje investovat, aby se zabránilo transformaci České republiky na takzvanou „montovnu Evropy“, neboť právě Plzeňský kraj je svojí lokalitou a dobrým dálničním spojením velmi náchylný k takové transformaci.

Závěr

Pro výběr pilotního programu na podporu zaměstnanosti byl vypracován kompozitní ukazatel, který využívá čtyř ukazatelů. Nicméně každý z ukazatelů má i své nedostatky, proto je důležité výsledek porovnat s obecnými nedatovými zdroji v oblasti zaměstnanosti o jednotlivých krajích. Zmíněné informace lze získat ze Zprávy o situaci na krajském trhu práce, která je vydávaná každý rok jednotlivými krajskými pobočkami Úřadu práce.

Na základě sestaveného kompozitního ukazatele byl vybrán jako ideální kraj pro implementaci pilotního programu Plzeňský kraj.

Výsledek šetření také potvrzuje zpráva Úřadu práce, která zdůrazňuje neshodu nabídky a poptávky na trhu práce v kraji, což je přesně situace, kterou by měl pilotní program řešit.

Při tvorbě práce bylo zjištěno, že problém aktivní politiky zaměstnanosti je velmi komplexní téma, do kterého vstupuje mnoho proměnných. Například by výběr ideálního kraje mohl být zpřesněn informacemi o aktuální politické situaci, plánovaných investicích, o potenciálních dotacích Evropské unie a mnohými dalšími.

Domníváme se, že prostý „desk research“ nedokáže zohlednit všechny faktory, které do rozhodování vstupují. Z toho důvodu by bylo vhodné průzkum situace částečně delegovat na krajské pobočky Úřadu práce či zastupitelstva krajů, které mají aktuální a přesné informace o dění v krajích.

Použitá literatura

Aktivní politika zaměstnanosti.

In: *Úřad práce* [online]. 2023 [vid. 2023-04-30].

Dostupné z:

<https://www.uradprace.cz/aktivni-politika-zamestnanosti-1>

Česko je pořád montovnou Evropy.

In: *Focuson* [online]. 2022 [vid. 2023-04-17].

Dostupné z:

<https://www.focuson.cz/cesko-je-porad-montovnou-evropy/>

Krajská pobočka ÚP ČR v hl. m. Praze. Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2021 a strategie APZ pro rok 2022.

In: *Úřad práce* [online]. 2021 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/914384/Rocni_ABK_2021.pdf/ed637bfc-a11d-e6d8-180d-5aa246207237

Krajská pobočka ÚP ČR v Hradci Králové. Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2018 a strategie APZ pro rok 2019.

In: *Úřad práce* [online]. 2018 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/902175/Rocni_HKK_2018.pdf/d45f37f1-b448-a5cb-2cf1-423061983de4

Krajská pobočka ÚP ČR v Olomouci. Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2021 a strategie APZ pro rok 2022.

In: *Úřad práce* [online]. 2021 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/911702/Rocni_OLK_2021.pdf/da369c6b-65cf-225b-0b0a-46c0d1dc4358

Krajská pobočka ÚP ČR v Příbrami. Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2021 a strategie APZ pro rok 2022.

In: *Úřad práce* [online]. 2022-02-22 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/917761/Rocni_SCK_2021.pdf/63328794-459e-4328-f072-9cff6d17e3ea

Krajská pobočka ÚP ČR v Ústí nad Labem. Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2021 a strategii APZ pro rok 2022.

In: *Úřad práce* [online]. 2021 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/919002/Rocni_ULK_2021.pdf/a13698fc-6561-95e6-e772-6316d66b3b78

Plzeň dál odmítá Gigafactory.

In: *ČSÚ* [online]. 2023 [vid. 2023-05-1]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3569082-plzen-dal-odmita-gigafactory-dopad-tovarny-vycislila-na-dvanact-miliard>

Program na podporu stáží žáků a studentů ve firmách 2020.

In: *Moravskoslezský kraj* [online]. 2022-02-26 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

<https://www.msk.cz/cs/temata/dotace/program-na-podporu-stazi-zaku-a-studentu-ve-firmach-2022-10703/>

Program na podporu vzdělávání na vysokých školách v Olomouckém kraji v roce 2021 (příjem žádostí 21.1. - 29.1.2021).

In: *Krajský úřad Olomouckého kraje* [online]. 2021-05-03 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

<https://www.olkraj.cz/05-01-program-na-podporu-vzdelavani-na-vysokych-skolach-v-olomouckem-kraji-v-roce-2021-prijem-zadosti-21-1-29-1-2021-cl-5040.html>

Školství, mládež a tělovýchova: Programové dotace – Regionální podpůrný fond Ústeckého kraje.

In: *Ústecký kraj* [online]. 2022-08-05 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z: <https://www.kr-ustecky.cz/programove-dotace-regionalni-podpurny-fond-usteckeho-kraje/ds-99605/p1=275715>

Vybrané ukazatele národních účtů.

In: *ČSÚ* [online]. 2023 [vid. 2023-03-19].

Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=NUCD04&z=T&f=TABULKA&skupId=4809&katalog=30832&pvo=NUCD04&c=v3~8__RP2021

Vláda ČR. I. vláda Andreje Babiše (13.12.2017-27.06.2018). In: *Vláda ČR* [online]. 2018-01-08 [vid. 2023-04-21].

Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2017-cr/andrej-babis-i/prehled-clenu-vlady-andreje-babise-13-12-2017-27-06-2018-166989/>

Zaměstnanost, nezaměstnanost.

In: *ČSÚ* [online]. 2023 [vid. 2023-03-15].

Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=ZAM09&z=T&f=TABULKA&sp=A&katalog=30853&str=v172&c=v3~3__RP2022

Zázemí pro Gigafactory a její lidi neutáhneme, varují obce.

In: *e15* [online]. 2023 [vid. 2023-05-1].

Dostupné z:

<https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/zazemi-pro-gigafactory-a-jeji-lidi-neutahneme-varuji-obce-stat-to-plati-odpovida-ministerstvo-1389310?openpremium=77152d061b047a23e0bc3ac66c9804b3>

Zpráva o situaci na krajském trhu práce.

In: ČSÚ [online]. 2023 [vid. 2023-05-1].

Dostupné z:

https://www.uradprace.cz/documents/37855/916482/Rocni_PLK_2022.pdf/e4c8a91d-d7db-1ad7-9986-44449e97da16